

Wolontariat powszechny wyzwaniem dla uczelni wyższych kierunków bezpieczeństwa wewnętrznego

Abstract. Common volunteer as challenge for students as major for internal security. Integrate theory security UEFA EURO 2012 comprehensive take care to each of predict risks areas. It considerate according to common conception, actions of covering, service events, services, responsible for public and volunteer safety. Activities which are connected with reliable information to football fans, tourists and journalists have as its result able, professional and friendly service for participations of event. Their involvements will be connected with location for space of strategic meaning also for filling public atmosphere friendly, especially also football zones, cities centres and also interchanges and traffic routes. Promotion of EURO 2012 in Poland, as far as behind borders, will surely promote, further interest of our country, not only as place of final matches events but also as place of beautifulness of our nature, landscapes, monuments and places of memory. When lots of tourists feel unusual atmosphere connected with sport events which will be from our society their security and comfort of learning in our country. Cities and towns, hamlets and housing estates in which domestic and international tourists will wait for reliable information and real support in difficult situations, what belong to **common volunteer** which is connected with learning students on internal security. In 2012 year in our country about seventy high schools will teach about sixthundred students. It is really great potential young people who will be prepared for professional work in internal security. High schools willingly lead learning on internal security- information connected with strategy of security on EURO 2012. Surely, this knowledge will be adequate not only on this event, because the whole experiences will bring further to advantages in whole Poland. Next advantage is that here will be meeting of theory and activity in streets. Surely according to this activities we will be perceive as security country and friendly to foreigners. These activities do not demand further outlays. It is enough to work out standardize of given information about whole conception of security EURO 2012, in it about planned service activities and others participations, as also about areas which may be also in danger (not only connected with direct activities with EURO 2012), and high schools willingly lead them as teaching programmes.

1) Dr Bolesław Grzegorz Stanejko, adiunkt WSGE w Józefowie.

Od ponad 15 lat Polska należy do grona państw sygnatariuszy Europejskiej Konwencji nr 120 w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych, a w szczególności meczów piłki nożnej. Bezpośrednią przesłanką opracowania Konwencji były tragiczne w skutkach wydarzenia na meczach piłkarskich. Konwencja jednoznacznie określiła zadania państw sygnatariuszy stanowiąc, że „Państwa członkowskie Rady Europy (...), sygnatariusze niniejszej Konwencji, mając na uwadze cel RE, jakim jest osiągnięcie większej jedności jej członków (...), zdecydowane są podjąć współpracę i wspólne działania w celu zapobiegania i kontrolowania aktów przemocy i wybryków widzów w czasie imprez sportowych.”²

Warto dziś pamiętać o przyjętych zobowiązaniach, o odpowiedzialności za bezpieczeństwo publiczne na arenie zjednoczonej Europy. Okazją do tych rozważań stają się planowane na czerwiec 2012 r. Mistrzostwa Europy w piłce nożnej UEFA, które odbędą się w Polsce i na Ukrainie. Zegar przygotowań do organizacji pierwszej tego typu imprezy sportowej, i to na tak wielką skalę w tej części Europy, nieustannie odmierza upływający czas, a sama impreza będzie wydarzeniem na miarę XXI wieku. Skalę problemu potęguje fakt braku dostatecznego przygotowania państw gospodarzy w zakresie odpowiedniej infrastruktury oraz całkowity brak doświadczenia w organizacji przedsięwzięcia na tak ogromną skalę. Budowa nowoczesnych stadionów z pewnością zostanie ukończona w zaplanowanym terminie, szczególnie jeżeli chodzi o inwestycje realizowane w Polsce.

Jest to jednak tylko jeden z trybików tej skomplikowanej operacji. Przypomnijmy o skali imprezy, czego dowodem jest to, że EURO 2004 w telewizji obejrzało około 8.000.000.000 widzów. Nad bezpieczeństwem tej imprezy czuwało ponad 42.000 osób. Zorganizowano 2.500 dodatkowych kursów samolotami. Na EURO 2008 sprzedano ponad 1.000.000 biletów, zarezerwowano 21.400 pokoi w 408 hotelach, co dało razem prawie 140.000 dób noclegowych, a 4.500 specjalnie wystawionych składów pociągów miało za zadanie zapewnić kibicom transport. Przy samej obsłudze gastronomicznej w obrębie stadionów zatrudnienie znalazło 3.400 osób. W ramach wolontariatu udział brały osoby z 75 krajów³.

Obraz minionych rozgrywek zaprezentowany w kilku powyższych liczbach powinien podzielać na wyobraźnię organizatorów o skali przygotowywanego przedsięwzięcia. Pamiętać powinniśmy również i o polskiej kulturze kibicowania. W tej materii już dawno jesteśmy członkami europejskiej społeczności. Wzorce pseudokibicowania napływały do nas z różnych stron Europy, a było ich niemało.

Z historii chuligaństwa światowego nie sposób pominąć wydarzeń ze stycznia 1971 r. w Glasgow, gdzie zginęło 66 osób, a ranne zostały 164 oso-

2) Tekst Konwencji nr 120 z 1985 r. ratyfikowany przez Prezydenta RP i opublikowany w Dz. U. z 1995 r. nr 129, poz. 625.

3) Dane Spółki PL2012 Sp. z o.o.

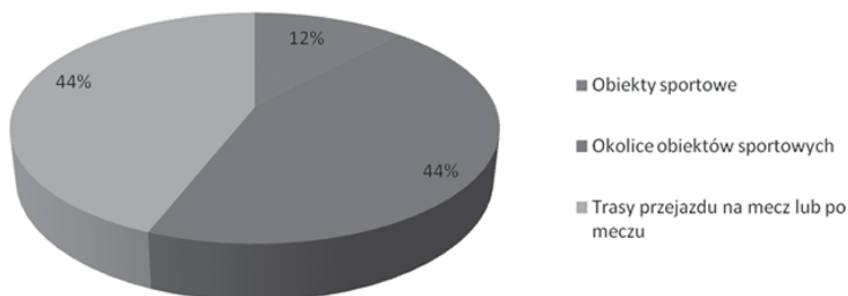
by. W lutym 1981 r. w Atenach zginęło 21 osób, a 54 były ranne. Z kolei na Łuźnikach w Moskwie w październiku 1982 r. zginęło 66 osób i 61 zostało rannych. Bilans stadionowych ekscesów powiększają zdarzenia z maja 1985 r. w Bradford, gdzie w wyniku pożaru trybuny spowodowanego podłożoną petardą zginęły 52 osoby, a 200 zostało rannych. Maj 1985, 1988 i 1989 okazał się tragiczny w skutkach na stadionach w Heysel, gdzie w czasie bitwy pomiędzy kibicami-chuliganami Liverpoolu i Juventusowi zginęło 39 osób, a 270 osób zostało rannych. W Londynie 90 osób zostało rannych w wyniku bójki pomiędzy kibicami drużyn Anglii i Szkocji, zaś w Sheffield na stadionie Hillsborough zginęło 95 osób, a 200 było rannych⁴.

Coraz częściej burdy wywołane przez pseudokibiców przenoszą się poza obiekty sportowe, stanowiąc uciążliwy i niebezpieczny element bezpieczeństwa publicznego.

W latach 1984-1990 policja zarejestrowała 279 poważniejszych incydentów spowodowanych przez kibiców piłki nożnej, hokeja, koszykówki, wyścigów motocyklowych na żuźlu oraz siatkówki.

Z danych statystycznych jednoznacznie wynika, że aż 88% ekscesów miało miejsce nie na obiektach sportowych, lecz w ich okolicach oraz na trasach przejazdu na mecz i po nim.

Miejsca w których dochodzi najczęściej do wybrków chuligańskich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji⁵.

W naszym kraju kibice Legii Warszawa (32), Lechii Gdańsk (16), Śląska Wrocław (15) oraz Lecha Poznań (12) byli sprawcami ponad poł-

4) J.W. Wójcik, *Od hipisów do satanistów*, Wydawnictwo EUREKA, Kraków 1992, s. 119.

5) www.kgp.policja.gov.pl.

wy wszystkich ekscesów stadionowych, a to przecież przyszli gospodarze miast - organizatorów rozgrywek podczas EURO 2012.

Mistrzostwa Europy w piłce nożnej powinny być świętem tysięcy kibiców i sympatyków tej dyscypliny sportu. To okazja do wspólnej zabawy, przeżywania emocji oraz ogromna szansa dla Polski na stworzenie nowoczesnej infrastruktury, doskonalenia istniejących procedur organizacyjnych i prawnych, a także wykreowania wizerunku Polski jako państwa nowoczesnego, gotowego do podejmowania najtrudniejszych wyzwań XXI wieku.

Filozofia bezpieczeństwa na EURO 2012 wyrażona mottem „Baw się dobrze – czuj bezpiecznie” wyznacza nowe ramy bezpieczeństwa uczestników imprezy. Koncepcja, która jest oparta na doświadczeniu naszych zachodnich sąsiadów, zakłada tworzenie przyjaznej przestrzeni publicznej z szerokim dostępem do informacji, profesjonalnego serwisu oraz opieki medycznej. W założeniu organizatorów ma stanowić to element minimalizujący potencjalne zagrożenia uczestników EURO 2012.

W duchu przyjętej filozofii bezpieczeństwa, zmianie ulegną działania wszystkich służb policyjnych. Udział Policji w zabezpieczeniu imprez będzie opierał się na zasadach otwartości, komunikacji, wyważonej, precyzyjnej i szybkiej reakcji na wypadki rażącego naruszenia porządku publicznego. Filozofia ta zamyka się w formule 3xT, czyli Troska, Tolerancja, Tłumienie. Organizatorzy EURO 2012 muszą mieć na uwadze planowanie i realizację zadań na wielu płaszczyznach. W szczególnym zainteresowaniu powinny się znaleźć takie obszary, jak: system prawny, współpraca międzynarodowa, bezpieczeństwo w miejscach rozgrywania meczy, a także publicznego ich oglądania (Strefy Kibica), bezpieczeństwo granicy, zarządzanie kryzysowe, przeciwdziałanie terroryzmowi oraz wolontariat przestrzeni publicznej.

Standardy bezpieczeństwa imprez masowych w Polsce zdefiniowane zostały w Ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych z dnia 20 marca 2009 r.⁶

Ustawa ta wnosi bardzo wiele istotnych zmian, które mają się przysłużyć poprawie bezpieczeństwa na stadionach oraz radykalnie zminimalizować akty chuligaństwa stadionowego. Wymienić tu należy m.in.:

- jasno określone podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo oraz czytelnie zdefiniowane cele zabezpieczenia imprezy, jak również wskazanie zobowiązanych do udziału w zabezpieczeniu podmiotów;
- ochronę prawną członków służby porządkowej organizatora oraz doprecyzowanie roli i zadań służby informacyjnej (tzw. Stewardów);
- uprawnienie wojewody do kontroli przestrzegania warunków utrwalania przebiegu imprezy masowej w kwestiach minimalnych wymagań technicznych dla urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk;
- wprowadzenie zakazu sprzedaży alkoholu niskoprocentowego na imprezach masowych; za wnoszenie i posiadanie na meczach alkoholu

6) Dz. U. Nr 62 poz. 504.

grozić będą sankcje w postaci ograniczenia wolności lub grzywny nie niższej niż 2 tysiące złotych - art. 56;

- wdarcie się na teren, gdzie odbywa się impreza masowa będzie karane grzywną do 180 stawek dziennych, ograniczeniem wolności albo karą pozbawienia wolności do 3 lat - art. 60 ust.1;

- rzucanie przedmiotów mogących stanowić zagrożenie będzie grozić grzywną do 120 stawek dziennych, ograniczenie wolności albo pozbawienie wolności do lat 2;

- taka sama kara czeka również tego, kto naruszy nietykalność pracownika służby porządkowej - art. 60 ust. 2;

- karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat lub grzywna do 240 stawek dziennych, która będzie grozić sprawcom wymienionych wcześniej czynów, jeśli zakryją twarz w celu uniemożliwienia ich identyfikacji - art. 60 ust. 4.

Zgodnie z przepisami organizator jest zobowiązany zapewnić właściwie przeskoloną służbę informacyjną i porządkową, niezbędne zabezpieczenie techniczne, medyczne, przeciwpożarowe i sanitarne. Takimi samymi działaniami muszą być objęte stadiony oraz miejsca Stref Kibica (miejsc publicznego oglądania meczy). Zgodnie z obowiązującym prawem w przykładowej Strefie Kibica o pojemności 10.000 osób zaangażowanych będzie 22 pracowników służby porządkowej oraz 85 służby informacyjnej.

Przewidywaną liczbę służb porządkowych i informacyjnych podczas meczu turniejowego przedstawia poniższa tabela.

Miasto Gospodarz	Powierzchnia (km ²)	Populacja	Pojemność stadionu netto	Szacowana liczba kibiców w strefach kibica	Całkowita szacowana liczba kibiców w Mieście
Warszawa	517,24	1 707 981	53 224	175 000	228 000
Gdańsk	265,5	455 717	40 181	132 000	172 000
Poznań	261,85	559 458	42 004	138 000	180 000
Wrocław	293	632 162	40 610	134 000	174 000
SUMA:	-	-	176 019	580 000	756 000

Źródło: Dane Pl.2012 Spółka z o.o. zaprezentowane na Konferencji naukowej w dniu 23 marca 2010 r. w Wszechnicy Polskiej Szkoły Wyższej TWP w Warszawie.

Oczywiście miejsca oficjalnych spotkań sportowych, Strefy Kibica, miejsca pobytu drużyn piłkarskich, delegacji państw biorących udział w imprezie i innych akredytowanych przedstawicieli świata piłki nożnej będą podlega-

ły szczególnym procedurom bezpieczeństwa. Tak w wymiarze ich ochrony przed bezprawnymi zamachami, jak i w sferze szeroko rozumianej informacji wspieranej przez rzesze wyselekcjonowanych wolontariuszy.

Wolontariusze będą zaangażowani na terenie miast gospodarzy w realizację zadań w miejscach strategicznie ważnych dla zapewnienia przyjaźnej przestrzeni publicznej. Będą to w szczególności:

- strefy kibiców,
- węzły komunikacyjne w tym lotniska, parkingi, dworce kolejowe,
- centra miast,
- miejsca pomocy medycznej,
- strefy komunikacyjne około stadionowe.

Promocja EURO 2012 w Polsce, jak i poza jej granicami, spowoduje z pewnością zwiększone zainteresowanie naszym krajem, nie tylko przez pryzmat rozgrywek finałowych meczy piłki nożnej, ale również ze względu na atrakcyjność naszej przyrody, krajobrazów, zabytków oraz miejsc pamięci. Rzesze turystów w atmosferze podwyższonego poziomu zagrożenia spowodowanego specyfiką święta miłośników piłki nożnej, też będą oczekiwały od społeczeństwa polskiego, zapewnienia im bezpieczeństwa i komfortu pobytu w naszym kraju. Siły porządkowe, służby bezpieczeństwa oraz służby porządku publicznego, a także wolontariusze zaangażowani bezpośrednio w tworzenie klimatu bezpiecznej przestrzeni, trud swoich zmagają skoncentrują w szczególności na miejscach zmagają sportowych i miejscach koncentracji kibiców na terenie miast gospodarzy rozgrywek piłkarskich. Pozostają więc miasta i miasteczka, osady i osiedla, w których krajowi i zagraniczni turyści też będą oczekiwali na rzetelną informację oraz ewentualną pomoc w sytuacjach trudnych.

Przełom wieków, zmiany społeczno polityczne i gospodarcze bardzo pozytywnie wpłynęły na postrzeganie bezpieczeństwa, zwłaszcza przez młode pokolenia i to w każdym jego wymiarze. W dobie globalnych zagrożeń, a przede wszystkim zagrożenia terroryzmem, poczucie naszej odpowiedzialności w tym względzie znacznie wzrosło. Chętniej angażujemy się w działania na rzecz bezpieczeństwa lokalnego, znacznym powodzeniem cieszą się także kierunki kształcenia na wyższych uczelniach o profilu bezpieczeństwa tak narodowego, jak i wewnętrznego.

Kształcenie na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne należy ocenić jako cenną i atrakcyjną ofertę edukacyjną, która w kompleksowy sposób traktuje i odnosi się do koncepcji, a także sposobów przeciwdziałania zagrożeniom. Studia na tym kierunku mają charakter interdyscyplinarny i łączą przygotowanie z dziedziny nauk prawnych, ekonomicznych, humanistycznych oraz zarządzania z przygotowaniem w zakresie organizacji i funkcjonowania administracji publicznej. Studenci przyswajają wiedzę między innymi z zakresu przestępczości kryminalnej, ochrony osób i mienia, ratownictwa

przedmedycznego, taktyki, techniki interwencji i samoobrony. To studia dla osób, które przejawiają zainteresowanie, a jednocześnie postrzegają bezpieczeństwo wewnętrzne jako bardzo istotny aspekt życia własnego i innych. Istotą kierunku studiów jest kompleksowa umiejętność i kompetencje zgodnego z prawem rozpoznawania, zwalczania oraz przeciwdziałania zagrożeniom wewnętrznym, pozwalające na stawienie czoła współczesnym zagrożeniom w skali lokalnej, regionalnej i państwowej.

Z charakterystyki sylwetki studenta studiów pierwszego stopnia kierunku bezpieczeństwa wewnętrznego⁷ wynika, że po ich ukończeniu będzie posiadał podstawową wiedzę z zakresu nauk społecznych, praw człowieka i zasad funkcjonowania państwa. Pozna on podstawy rozległej wiedzy prawnej regulującej obszary związane z bezpieczeństwem wewnętrznym, a także nabędzie wiedzę w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego związaną z systemem bezpieczeństwa państwa, systemem zarządzania kryzysowego oraz problematyką różnych rodzajów przestępczości z terroryzmem włącznie. Będzie potrafił identyfikować, przetwarzać, analizować i wykorzystywać wiedzę, a także informacje związane z negatywnymi zachowaniami osobniczymi i społecznymi, które stanowią potencjalne źródło zagrożeń bezpieczeństwa wewnętrznego. Istotnym aspektem studiowania jest kształcenie prospołecznej postawy przejawiającej się w rozumieniu indywidualnych i grupowych oczekiwań w zakresie gwarancji bezpieczeństwa oraz podejmowania trafnych działań mających ją osiągać. Absolwent opanuje nowożytny język obcy, co najmniej na poziomie B2 (według kryteriów biegłości językowej Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy), będzie umiał posługiwać się nowoczesnymi systemami informatycznymi i łączności, a także rozwinie sprawność fizyczną z elementami taktyki i technik interwencji oraz samoobrony.

W 2012 r. w naszym kraju w około 70 uczelniach na tym kierunku będzie kształciło się bez mała 60 tysięcy studentów. Jest to niewątpliwie ogromny potencjał ludzi młodych, profesjonalnie przygotowanych do działań w sferze bezpieczeństwa i porządku publicznego. I nie chodzi bynajmniej o możliwości podjęcia pracy w administracji publicznej i samorządowej, czyli w organach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne takich, jak: Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczna, Biuro Ochrony Rządu, czy straż miejskie/gminne. To znakomity potencjał, który można, a właściwie należy wykorzystać w szeroko rozumianym wolontariacie bezpiecznych przestrzeni EURO 2012. Działania te nie wymagają większego nakładu. Wystarczy moim zdaniem opracować ujednoczony zakres informacji o założeniach koncepcji bezpieczeństwa EURO 2012, w tym o planowanych działaniach służb i innych uczestników, jak również obszary ewentualnych zagrożeń (nie tylko

7) Por. Sylweta absolwenta kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne na WSGE Józefów.

tych związanych bezpośrednio z EURO 2012), a uczelnie chętnie wprowadzą je do swoich programów nauczania.

Jestem przekonany, że wiedza ta będzie przydatna nie tylko na tę jedną imprezę, wszakże zdobyte doświadczenia mają i mogą posłużyć wszystkim zainteresowanym bezpieczeństwem imprez masowych w Polsce. Kolejną korzyść to przełożenie teorii na praktykę. Z pewnością w wyniku tych działań będziemy postrzegani jako kraj bezpieczny i przyjazny.

Bibliografia:

1. Wójcik J.W., *Od hipisów do satanistów*, Wydawnictwo EUREKA, Kraków 1992.
2. Konwencja nr 120 z 1985 r. ratyfikowana przez Prezydenta RP i opublikowana w Dz. U. z 1995 r. nr 129, poz. 625.
3. Dz. U. Nr 62 poz. 504.
4. www.kgp.policja.gov.pl.